

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Το σπίτι»

του Μιχάλη Πιερί από το ΘΟΚ

Σκηνοθεσία: Εύης Γαβριηλίδης. **Σκηνικά-κοστούμια:** Χάρης Καυκαρίδης. **Μουσική - Ηχητικά**
εφέ: Λάρκος Λάρκου. **Φωτισμοί:** Γρηγόρης Παπαγεωργίου, Γιώργος Κουκουμάς. **Παίζουν:** Νί-
κος Χαραλάμπους, Στέλλα Φυρογένη, Σταύρος Λούρας, Μαρούσα Αβρααμίδου, Μήδεια Χάννα,
Ανδρέας Βασιλείου, Σώτος Σταυράκης, Μαρία Χαραλάμπους

ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ότι ήμουν δύσκολος θεατής στην παράσταση της Πειραματικής Σκηνής του ΘΟΚ. Δεν μπορούσα να κρατήσω τις προσλαμβάνουσές μου, ακόμα και την προσοχή μου, στην «επιφάνεια» του έργου, να επικεντρωθώ στο πρώτο του πλάνο. Συνήθως δεν πάσχω ως θεατής από έλλειψη αθωότητας, δέχομαι το σκηνικό μύθο και κοιτάω τις μαριονέτες χωρίς να σκέφτομαι τα νήματα που τις κινούν, φέρνω τη μαγεία σπίτι μου και μόνο μετά από μέρες κάθομαι με λύπη να την ανα-(δια-)λύσω.

Αλλά στην παράσταση του έργου του Μιχάλη Πιερί δεν μπορούσα να σταματήσω να σκέφτομαι όχι μόνο τα νήματα, αλλά και αυτόν που τα κινούσε, το συγγραφέα. Ήταν σαν να διάβαζα τα χειρόγραφα, με διορθώσεις και παραπομπές. Το έργο μοιάζει με παλιμψηστο γραμμένο πάνω από πολλά άλλα λογοτεχνικά στρώματα. Το πρώτο απ' αυτά είναι η ποίηση του ίδιου του Πιερί, όπου τα σύμβολα «πόλη» και «σπίτι» είναι και περιεκτικά και γόνιμα. Από κάτω υπάρχουν και άλλα στρώματα, από τους στίχους των Σεφέρη, Ελύτη, Καβάφη, Μόντη, Θεοδόση Νικολάου. Αλλάωστε ο συγγραφέας δεν κρύβει τη συγγενεία μαζί τους, αλλά περηφανεύεται γι' αυτήν παρουσιάζοντας αποσπάσματα ποιημάτων τους στο πρόγραμμα της παράστασης.

Δεν είναι κακό ο λόγος να δηλώνει τις καταγωγές του. Το γεγονός, όμως, ότι και η θεατρικότητα του έργου προέρχεται από γνωστές πηγές ήταν υπερβολικά αισθητό. Οι πηγές, πιστεύω, ήταν τρεις και η επιρροή τους δεν αναμειγνυόταν, αλλά σημάδευε χωριστά μέρη του έργου. Έτσι ο Στρίνμπεργκ πλανιόταν πάνω από την ένωση - αντίθεση οικοδεσπότη - γυναίκας, ο Πίντερ όριζε την παράλογη σε σχέση με την εσωτερική λογική του σπιτιού εισβολή του επισκέπτη και ο Πιραντέλο βασιλευσε στο *intermezzo* με τους «θεατές» που επενέβαιναν στη ροή του έργου.

Δεν κάνω εδώ «τεστ πατρότητας» για την αισθητική και το ύφος του έργου, οι αναφορές είναι δηλωμένες με παρηρησιά. Ο Μιχάλης Πιερί σαν να αποδίδει φόρο τιμής στους μεγάλους του θεάτρου. Κατ' εμένα, όμως, οι παραπομπές παραίνονται πολλές για ένα έργο και κάνουν το κείμενο... «σπονδυλωτής αισθητικής». Οι γραμμές αλληλοδιακόπτονται, οι σκηνές διαφέρουν μεταξύ τους. Γιατί το κάνει ο συγγραφέας; Μπορώ να σκεφτώ δύο εξηγήσεις. Είτε η πολύχρονη εμπειρία του ως συγγραφέα θεατρικών διασκευών (Μα-

χαιράς, Βασίλης Μιχαηλίδης, δημοτικά τραγούδια) κάνει την πρωτοτυπία να μην είναι το υπ' αριθμόν ένα ζητούμενο για τον Πιερί είτε η σχέση του Οικοδεσπότη με τον Οίκο, το σχεδόν ερωτικό τρίγωνο Άνδρας - Γυναίκα - Σπίτι, δεν έπεισαν τον ίδιο το δημιουργό τους ότι είναι «αρκετά» για ένα θεατρικό μύθο χωρίς τα επιπρόσθετα μοτίβα.

Αν η δεύτερη εξήγηση ισχύει, δεν συμφωνώ. Συμβολική, ποιητική, στρίνμπεργκική ιστορία, στην οποία οι ήρωες πρόσλαβαν να δημιουργηθούν από το λόγο και μάλιστα από ποιητικό λόγο είναι ποιοτικά ανώτερη από τα άλλα μέρη του έργου. Σ' αυτήν επένδυσε ο σκηνογράφος Χάρης Καυκαρίδης στηρίζοντας με την ενδιαφέρουσα διάπλαση του σκηνικού χώρου την ιδέα του Σπιτιού ως τόπου πνευματικού. Το συγκρατημένο χρώμα του σκηνικού θυμίζει σελίδα παλιού βιβλίου και είναι έντονα ατμοσφαιρικό.

Αντιθέτως, ο σκηνοθέτης της παράστασης Εύης Γαβριηλίδης, κάπου φοβήθηκε τη φαινομενική στατικότητα της γραμμής Άντρας - Γυναίκα - Σπίτι και ενίσχυσε τις άλλες επιδιώκοντας περισσότερη θεατρικότητα. Χρησιμοποιεί ποικιλία μέσα - από το εμβόλιμο γκροτέσκο νόυμερο με τις δύο θεούσες μέχρι την τηλεοπτική συνέντευξη - παρωδία με «ψεύτικο» υπουργό και «πραγματική» δημοσιογράφο, και το παιχνίδι με τρεις «πραγματικότητες» - «θεατές», σκηνή, οθόνη. Ο ίδιος σκηνοθέτης γράφει στο πρόγραμμα της παράστασης «Είναι μια δουλειά που με έφερε αρκετά χρόνια πίσω, στην εποχή των πρώτων αναζητήσεών μου στο Θεατράκι του ΡΙΚ με τα έργα του Πιραντέλο, του Πίντερ...». Όμως σήμερα η αναβίωση του πειραματικού ή του πνευματού από μόνη της δεν αποτελεί αναζήτηση ή πειραματισμό, επειδή το αισθητικό αποτέλεσμα είναι γνωστό.

Οι τρεις πρωταγωνιστές της παράστασης, ο Νίκος Χαραλάμπους (οικοδεσπότης), η Στέλλα Φυρογένη (γυναίκα), ο Σταύρος Λούρας (επισκέπτης), όπως και οι άλλοι Μαρούσα Αβρααμίδου, Μήδεια Χάννα, Ανδρέας Βασιλείου, Σώτος Σταυράκης κάνουν καλές, επαγγελματικές εμφανίσεις, παρόλο που κανείς δεν έχει αρκετό σκηνικό χρόνο και δραματικό πεδίο για την εμβάθυνση στους χαρακτήρες ή τις λειτουργικές μορφές των προσώπων του έργου. Έτσι, από πείρα και επαγγελματικό ένστικτο αρχίζουν από έντονες ψηλές νότες και και δεν θα έχουν περιθώρια για αργή ανάπτυξη. ●